

PEDAGOGIKA PROGRAMM

Keskkooli XI klassile

Algissemestril 2 tundi nädalas, kokku 34 tundi

S e l e t u s k i r i

Pedagoogika õpetamise peamiseks eesmärgiks üldhariduslikus keskkooli XI klassis on ¹⁾ühiskonna kui terviku osa esiletõstmine noore põlvkonna kujundamisel, ²⁾õpilaste³⁾ pedagoogilise silmaringi avardamine, enesekasvatustlike ⁴⁾püüdluste ergutamine ja tulevastele laste- vanematele laste koduse kasvatuse kohta teadmiste pakkumine.

Pedagoogika kursuse käsitlemisele asudes tuleb kõigepealt lahti mõtestada kasvatuse klassiiseloos ja sellest järgnevalt kommunistliku kasvatuse eesmärk ning ülesanded.

Lapse arengu eesdaspärasuste käsitlemisel tuleb selgeks teha pürivuse, keskkonna ja kasvatuse dialektiline suhe ning sellele tuginedes arendada õpilaste pedagoogilist mõtlemist, alla kriipsutades kasvatuse avaraid võimalusi nõukogude ühiskonnas. Laste arengut eri vanusjärgkudes käsitledes tuleb tugineda õpilaste endi tähelepanekutele nooremate vendade-õdele juures või lasteasutustes; sellega seoses arendatakse oskust lapsi tundma õppida. Tähelepanu tuleb pöörata noorematele vanuse- järgkudele, kooliga (7.-18. elua.) käsitledes üha põgusalt.

Perekonnaelu aluseid käsitledes tuleb perekonda vaadelda mitte ainult kasvatuskollektiivina, vaid nõukogude ühiskonna algrakuna üldse, mille loomise ja au see hoidmise suhtes kannatakse vastutust kogu ühiskonna ees.

Kasvatusevahendite ja kasvatuse sisu käsitlemisel on võimalik tugineda ühelt poolt õpilaste tähelepanekutele ja kogemustele, teiselt poolt nõukogude pedagoogilisele kirjandusele. Ra ilukirjanduslikest teostest leidub rohkesti sellekohaseid näiteid. Kui seda jätkub, võib neist üksikuid konti ette lugeda või mõningaid peatükke õpilastel refereerida lasta.

Pedagoogika õpetaja peab võtma arvesse, missuguseid küsimusi on käsitletud X ja XI klassis klassijuhatajatundides, et vältida kordumisi.

I. Kasvatuse põhiküsimusi (2 tundi)

Mis on kasvatus? Kasvatuse tekkimine ja areng erinevate tootmissuhete baasil. Kasvatuse klassisiseeloom. Kommunistliku kasvatus eesmärk ja ülesanded.

II. Lapse arengu seaduspärasused ja nende kasvatuslik mõjutamine (5 tundi)

Mis mõjutab lapse kujunemist (sünnipärased eeldused, keskkond, kasvatus). Lapse areng ja kasvatus erinevates vanusejärgkutes (aastakuiga - 1. eluaasta, kuukaua - 1.-3. eluaastani, koolieelne igakuus - 3.-7. eluaasta, kooliga - 7.-18. eluaasta). Mida on last vaja igati tunda? Kuidas õpetada last tundma (vaatlused, mõttmised, katsed).

III. Mida me lapsed kasvatame (7 tundi)?

Kommunistliku sihtteaduslikkuse kasvatamine. Kommunistliku moraali kasvatamine. Kommunismiehitaja moraalikodeksi, kui kõlbelise kasvatuse alus. Harjumuste kujundamine. Harjumuste jätk ja seos iseloomuga. Kõlbeliste pidurite kujundamine. Enesevalitsemise, tasakaalukuse, tegasihoidlikkuse, viisakuse, vanemate inimeste austamise, korrektsuse, täpsuse ja ühiskondlikku omandisse hoolika suhtumise kasvatamine.

IV. Kes peavad last kasvatama? (4 tundi)

Perekond. Perekonna osa üksikisiku ja ühiskonna elus. Perekonna loomine kui ühiskondlikult ja isiklikult vastutav samm. Millal tohib noor abielluda (küpsus, majanduslik sõltumatus, kutee, sobiv vanus jne.). Elukaaslane valik. Perekond kui kollektiiv. Harmoonilise kooselu tingimused (sõprus ja armastus, vastastikune usaldus ja lugupidamine, abikaasade võrdõiguslikkus ja vastastikune abi igas olukorras. Abikaasade ühiskondliku aktiivsuse mõju kooselule. Perekond kui uue põlvkonna kasvataja. Koolieelsete kasvatusasutuste, kooli ja muude ühiskondlike kasvatusasutuste osa noorsoo kujundamisel. Enesekasvatuse ja eneseharimise osa isiksuse kujunemisel. Põhilised eneseharimise vormid.

V. Millega me last kasvatame? (7 tundi)

Kodu miljöö kujundamine (kord, puhtus, lapse oma nurk, lapse riistad)

Isa, ema ja teiste kasvatajate eeskujud.

Režiim (kindel proportsioon ja rütm söögi-, magamise-, õppi-

mise-, tšü- ja punkesegades).

Kõuded ja veenmine. Käsad ja keelad (arusaadavad, täideta-
vad, kindlad, järjekindlad, vajalikud).

Ergutused ja karistused (tunnustus ja tasu, laetus, rahul-
olematuse, füüsilise karistus); liigne hellitamine ja liigne kar-
mus, järjekindlusetus ergutamisel ja karistamisel.

Mäng. Mängu kasvatuslik mõju. Mängu arenguastmed. Kõuded
mänguasjade suhtes.

Tšü. Tšü mõju lapse psüühikale. Jõukohased tšülesanded eel-
koolieas. Mängu ja tšü vahetõrge.

Kujutav tegevus (joonistamine, voolimine, paberilõiked jms.)

Mängu, tšü ning kujutava tegevuse ja algõpetuse elementide
osa lapse kooliku ettevalmistamisel.

VI. Kasvatusraskused ja nende vältimine (5 tundi)

Mida nimetame kasvatusraskuseks? Kõrvalekaldamised normaal-
sest arengust. Jonn (tekkimine ja ravi). Laiskus (põhjused ja
ravi. Valetamine (tekkimise tingimused ja võitlus valega). Egoism
ja individualism. Toorus, hirmud, unehäired, kõnehäired (nende
põhjused ja ravi).

Raskestikasvatatavus ja selle vältimine; Ümberkasvatamise
võimalused ja teed.

VII. Kokkuvõtte (1 tund)

Kasvatus on sihitöölik protsess. Selle õige korraldami-
seks on vaja hästi tunda kommunistliku kasvatus eesmärke, isik-
suse kujunemise aluseid, laste ealisi iseärasusi, kasvatus me-
toodikat ja viisi, mis laste kasvatamisel tehakse.

Reserv 2 tundi.

Õpetajatele soovitatav kirjandus:

1. NKP programm 1961.
2. J.A. Fljorina j.t. Koolipedagoogika, 1949.
3. Metoodiline kiri. Kommunistliku moraali kasvatamine kooli-
celses ees, 1963.
4. E. Koemets (toimet.), Koduse kasvatus küsimusi, 1956.
5. A. Makarenko, Loengud laste kasvatamisest, 1955.
6. A. Makarenko, Raamat lastevanematele, 1947.
7. E. Arkin, Kõned kasvatuses, 1947.
8. M. Ambros, Lastekasvatusest arsti pilguga, 1966

9. A.Pint ja A.Elango, Kasvatusteaduse alged, 1946.
10. J.Hynie, Noorukist meheks, #10/ 1962.
11. R.Peter, N.Šebek, J.Hynie, Tütarlapselt naiseks, 1962.
12. H.Kadastik, Vestlusi noorukitega, 1965.
13. I.Unt(toim.), Kodusest kasvatuses. 1967.